

Сарајево, 13.04.2020. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 06.04.2020.- 10.04.2020.**

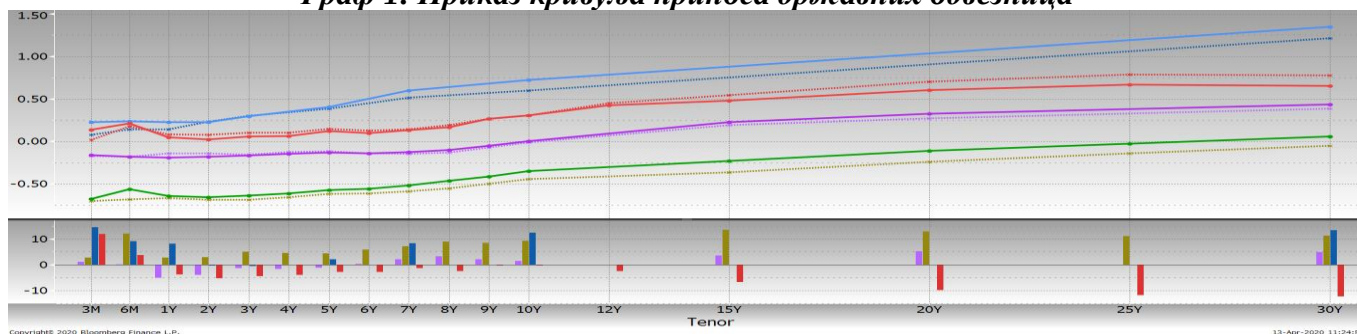
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20	
2 године	-0,66	-	-0,62	↗	0,23	-	0,23	→	0,09	-	0,04	↘	-0,13	-	-0,16	↘
5 година	-0,61	-	-0,56	↗	0,38	-	0,40	↗	0,16	-	0,13	↘	-0,11	-	-0,11	→
10 година	-0,44	-	-0,35	↗	0,59	-	0,72	↗	0,31	-	0,31	→	-0,01	-	0,02	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси			
	3.4.20	-	10.4.20	
3 мјесеца	-0,661	-	-0,642	↗
6 мјесеца	-0,682	-	-0,562	↗
1 година	-0,637	-	-0,604	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 10.04.2020. године (пуне линије) и 03.04.2020. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

Међународна трговина је забиљежила веома снажан пад као резултат пандемије Covid-19 и могла би се наћи на путу колапса, попут оног који је забиљежен током 30-их година XX вијека, упозорила је Свјетска трговинска организација (СТО). Из ове организације је саопштено да је најоптимистичнији сценарио за 2020. годину да трговина забиљежи контракцију од 13%, што је већи пад него онај који је забиљежен 2008/09. године, односно у периоду најснажније банкарске кризе. СТО упозорава да постоје ризици још лошијих резултата у којем случају би се обим трговинске размјене смањио за 32%, што је пад који је забиљежен у периоду између 1929. године до 1932. године. СТО сматра да ће одржавање тржишта отвореним и предвидивим, те генерално подстицање пословног окружења, бити кључно за подстицање обнављања инвестиција, које ће бити потребне. Такође, СТО сугерише да уколико земље буду радиле заједно, тада ће се видјети много бржи опоравак него уколико свака земља буде дјеловала самостално.

ЕВРОЗОНА

Почетком седмице европски индекси акција су заједно са приносима државних обвезница биљежили раст услед повећаног оптимизма на тржишту под утицајем вијести да одређене чланице ЕУ, укључујући Италију, разматрају начине да олакшају мјере које су уведене због ширења пандемије, као и под утицајем нешто бољих података о броју новозаражених особа. Прве земље које су то већ најавиле су Данска и Аустрија. Корекција приноса на ниже је успједила

средином седмице када је саопштено да министри финансија еврозоне нису успјели да нађу заједничко рјешење о питању стратегије помоћи економији, а даљи пад је настављен у четвртак након вијести о додатним монетарним стимулансима у САД. Ипак, посматрано на седмичном нивоу, приноси сигурнијих обвезница еврозоне су забиљежили раст, док су највеће промјене забиљежене код обвезница дужег рока доспијећа. Тако су приноси њемачких обвезница повећани између 3 и 9 базних поена. Приноси италијанских обвезница су биљежили веће промјене између 12,5 и 27 базних поена, с тим што је код италијанских обвезница већи раст приноса забиљежен код обвезница краћег рока доспијећа. Према непотврђеним наводима, министри еврозоне нису успјели да ускладе несугласице између Италије и Холандије о питању услова употребе линија кредитирања путем фонда помоћи овог региона, односно финансирања истог. Такође, према непотврђеним наводима, ЕЦБ је министрима финансија еврозоне саопштила да ће ове године бити потребне фискалне мјере у вриједности 1,5 билиона EUR, односно да предложени износ ових мјера у износу 500 милијарди EUR није довољан. У међувремену, ЕЦБ је најавила да ће привремено повећати степен толеранције ризика како би подржала кредитирање економије. Лабавија правила би требало да пружи олакшање банкама широм еврозоне, а посебно би требало да се позитивно одрази на банке у Грчкој, које се боре са финансирањем, услјед чињенице да државне обвезнице те земље не испуњавају минимално прихватљиве услове за размјену обвезница у процесу кредита рефинансирања код ЕЦБ. Прошле седмице је објављен записник са сједнице ЕЦБ одржане у марту, према којем су неки чланови УВ били резервисани о питању хитног одговора на пандемију вируса Covid-19. Тако су неки чланови умјесто увођења новог програма хитног финансирања више нагињали ка могућности да се користе тренутни програми, као што би било повећање обима квантитативних олакшица или да се поново уведе алатка за циљану куповину обвезница (ОМТ), а која је развијена током дужничке кризе у 2012. години. Ипак, на крају је постигнута сагласност да се одобри нови пакет мјера у износу 750 милијарди EUR са високим степеном флексибилности, укључујући и лабавија ограничења о питању могућности појединачних износа дуга одређених чланица еврозоне које могу да се налазе у власништву ЕЦБ. Такође, у записнику се наводи да, иако су неки чланови УВ изразили спремност да се размисли о смањењу каматне стопе на депозите банака (deposit facility rate), већина чланова била мишљења да би повећање куповина обвезница било ефикасније рјешење за смањење „безризичних“ каматних стопа. Централна банка Француске је објавила да би привреда земље у првом кварталу могла забиљежити пад од 6%, што би био највећи пад забиљежен од II свјетског рата. Такође, водећи економски институти у Њемачкој очекују да би БДП Њемачке у другом кварталу ове године могао забиљежити пад од 9,8%, што би представљало рекордан пад од када се води евиденција ових података. Финансијска тржишта у Европи су у петак била затворена због празника.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	АПР	-37,5	-42,9	-17,1
2.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	ФЕБ	-0,2%	1,5%	-0,8%
3.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	ФЕБ	3,0%	-1,2%	-0,9%
4.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-2,5%	-1,4%	-2,8%
5.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	ФЕБ	-	-0,1%	-2,3%
6.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	ФЕБ	-2,3%	-2,4%	-0,2%
7.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	ФЕБ	-	-0,3%	2,1%
8.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	ФЕБ	-	-1,3%	0,9%
9.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-2,0%	-1,5%	-2,3%
10.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	ФЕБ	16,5	20,8	13,8
11.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	ФЕБ	-5,05	-5,22	-5,97
12.	Индекс малопродаје – Италија (Г/Г)	ФЕБ	1,6%	5,7%	1,5%
13.	Стопа инфлације – Холандија	МАР	-	1,1%	1,3%

САД

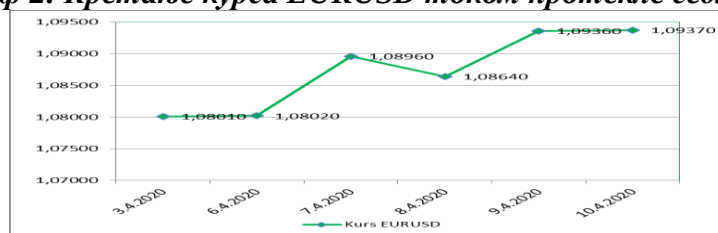
Пандемија изазвана вирусом Covid-19 има снажан ефекат на економију САД, те је тако током протекле седмице настављено повећање броја особа које су остале без посла управо због пандемије. Током треће седмице негативних ефеката пандемије, САД су рапидно изгубиле додатних седам милиона послова. У посљедње три седмице скоро је 17 милиона запослених у САД поднијело захтјеве за помоћ због незапослености. Као још један доказ снажног негативног ефекта који је изазвала пандемија јесте и нова рунда хитних мјера које је објавио Фед, а које, између осталих, укључују и подршку ризичним сегментима финансијског тржишта, који су забиљежили снажне негативне ефекте. Наиме, Фед је саопштио да ће инвестирати до 2,3 билиона USD у кредите намијењене малим и средњим предузећима и локалним властима, као и да ће откупљивати неке високоприносне обвезнице, колатерализоване кредите, као и комерцијалне хипотекарне обвезнице. Бијела кућа развија план којим ће економију САД вратити у пословне активности, а што зависи од тестирања већег броја грађана САД на вирус Covid-19. Напори ће вјероватно почети у мањим градовима и државама које још увијек нису снажно погођене овим вирусом. Градови попут Њујорка, Детроита, Њу Орлеанса и осталих мјеста су описани као “жаришта” остају затворени. Предсједник Трамп је изјавио да размишља да “остави на чекању” средства за финансирање Свјетске здравствене организације, јер сматра да је ова организација пропустила да на вријеме алармира о вирусу Covid-19. Записник са састанка FOMC-а одржаног 15. марта је указао на то да су учесници састанка нагласили “дубоку несигурност” око ефекта вируса Covid-19, те указали на ризике смањења економских очекивања, као и да су индицирали снажну подршку за акције које су предузете са циљем да се подржи ток кредита домаћинствима и компанијама. Сви учесници су изјавили да су се економска очекивања значајно погоршала, те да снажнији USD и слабија тражња, те ниже цијене нафте, вјероватно значе силазне притиске по инфлацију.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред.бр	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	NFIB повјерење малог бизниса MAP	-	96,4	104,5
2.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 4. април	5.500.000	6.606.000	6.867.000
3.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ 28. март	8.236.000	7.455.000	3.059.000
4.	Повјерење потрошача Унив. Мичиген Р АПР	75,0	71,0	89,1
5.	МВА апликације за хипотекарне кредите 3. април	-	-17,9%	15,3%
6.	Индекс потрошачких цијена (Г/Г) MAP	1,6%	1,5%	2,3%

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0801 на ниво од 1,0937, што представља раст курса за 1,26% на седмичном нивоу.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Премијер Велике Британије Johnson је због заразе вирусом Covid-19 хоспитализован, а до његовог опоравка његову функцију ће вршити министар иностраних послова Raab. Raab је изјавио да ће Влада наставити да имплементира план премијера Johnsona везано за кризу изазвану вирусом Covid-19. Такође, Raab је истакао да постоји снажан тимски дух, те да су он и његове колеге усмјерени ка томе да се инструкције које је дао Johnson имплементују што је могуће раније. Током протекле седмице објављени су разочаравајући подаци за БДП Велике Британије, који указују да је

економија Велике Британије, прије кризе изазване вирусом Covid-19, имала најслабији раст од финансијске кризе 2007/08. године. Узимајући у обзир такво стање и снажан негативан ефекат пандемије, могуће је да се Велика Британија суочи са најдубљим економским падом у посљедњем вијеку. Овоме доприносе и подаци у индустријском и прерађивачком сектору који указују на контракцију. Влада Велике Британије је проширила прекорачење на рачуну који има код ВоЕ, што указује да би пандемија изазвана вирусом Covid-19 могла бити толико висока да забрине лидере у држави како да исту финансирају. Гувернер ВоЕ Bailey је изјавио да ВоЕ неће прибјежавати неповратном штампању новца с циљем да финансира талас јавне потрошње у покушају заштите економије Велике Британије од кризе изазване пандемијом. ВоЕ је прошлог мјесеца у систем убрзигала рекордних 200 милијарди GBP, што је сличан корак акцијама које су начиниле Фед и ЕЦБ, док се и остале централне банке широм свијета боре са ублажавањем дубоке рецесије.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП (М/М) ФЕБ	0,1%	-0,1%	0,1%
2.	Индустријска производња (Г/Г) ФЕБ	-3,0%	-2,8%	-2,8%
2.	Прерађивачка производња (Г/Г) ФЕБ	-4,0%	-3,9%	-3,7%
3.	Грађевински сектор (Г/Г) ФЕБ	0,2%	-2,7%	0,5%
4.	GfK повјерење потрошача F MAP	-	-34	-9
5.	Услужни сектор (М/М) ФЕБ	0,2%	0,0%	0,1%

Током протекле седмице GBP је апренирала у односу на EUR, као и у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио пад са нивоа од 0,87944 на ниво од 0,87802, док је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2269 на ниво од 1,2455.

ЈАПАН

Премијер Јапана Абе је одлучио да прогласи хитно стање у седам регија укључујући Токио и Осаку. Такође, најавио је много већи пакет помоћи него што се очекивало, у укупној вриједности од 108 билиона JPY (1,6 билиона USD) који ће бити искориштени за домаћинства и компаније погођене ефектима пандемије. Абе је истакао да је ово пакет помоћи који ће бити међу највећим на свијету. Након тога Абе је упозорио да би Јапан могао бити суочен са 80.000 потврђених заражених случајева у наредних мјесец дана. Очекује се да кабинет премијера финализује стимулативни пакет вриједности 108,2 билиона JPY (око 992 милијарде USD), а што представља 20% БДП-а ове земље, све с циљем ублажавања снажног утицаја који пандемија има на економију. Поређења ради, овај пакет је знатно већи од пакета који су најављени у САД (11% БДП-а САД) и у Њемачкој (5% БДП-а Њемачке).

Према истраживању Ројтерса очекује се да Јапан ове године западне у дубоку рецесију, односно да економија у другом кварталу забиљежи трећи узастопни квартални пад. Скоро 80% испитаних економиста у овом истраживању види више стимулативну монетарну политику као наредни корак ВоЈ. Око половине њих очекује да се то деси у овом мјесецу, што би услиједило након што је ВоЈ у марту олабавила ограничења везано за корпоративно финансирање с циљем смиривања тензија на тржишту насталих због здравствене кризе. Каматне стопе на тржишту кредита показују да се глобална потражња за готовином све више интензивира и у Јапану. Раст краткорочних каматних стопа финансирања знак је да компаније у Јапану повећавају резерве готовог новца услијед забринутости због утицаја пандемије вируса Covid-19. Тако је каматна стопа на тромјесечне комерцијалне обвезнице у априлу забиљежила раст на 0,23%, што је највећи ниво забиљежен у посљедњих најмање двије године, те знатно више у поређењу са 0,02%, колико је ова стопа износила у марту.

Пад машинских алата у марту, који према прелиминарним подацима износи 40,8% на годишњем нивоу, је највећи од финансијске кризе у 2009. години, а што представља још један сигнал јачине утицаја пандемије на произвођачки сектор Јапана.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

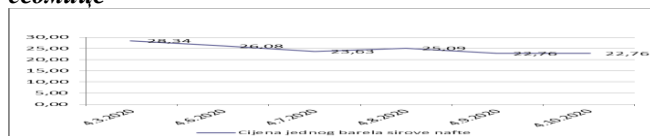
Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс (прелим.)	ФЕБ	92,0	92,1	90,5
2.	Коинцидирајући индекс (прелим.)	ФЕБ	95,7	95,8	95,2
3.	Индекс повјерења потрошача	МАР	35,0	30,9	38,3
4.	Кредитирање банака (Г/Г)	МАР	-	2,0%	2,1%
5.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	ФЕБ	-3,0%	-2,4%	-0,3%
6.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) прелим.	МАР	-	-40,8%	-29,6%
7.	Званичне резерве (у миљардама USD)	МАР	-	1.366,2	1.359,0
8.	Трговински биланс (у милијардама JPY)	ФЕБ	1.215,0	1.366,6	-985,1

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 117,13 на ниво од 118,57. JPY је благо апрецирао у односу на USD, те је курс US\$JPY забиљежио пад са нивоа од 108,55 на ниво од 108,47.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 28,34 USD (26,24 EUR). Током протекле седмице цијена нафте је углавном била под утицајима очекивања споразума међу водећим произвођачима нафте којим би се смањио обим производње и утицало на цијену овог енергента. Током седмице инвеститори су процјењивали могуће ефекте овог споразума. Средином седмице су се појавиле вијести да су највећи произвођачи нафте можда близу постизања споразума. Русија је наговјестила да је спремна да смањи обим производње за 1,6 милиона барела дневно, што је око 15% производње. Међутим, крајем седмице су се појавиле шпекулације да би Мексико могао да одбије предложено смањење, те је цијена нафте забиљежила пад. САД су смањиле предвиђања за производњу нафте за 2020. годину за више од 1 милиона барела дневно под утицајем колапса цијене овог енергента, као и снажног пада тражње, а што заједно пријети да затвори највећа поља за производњу нафте у земљи. Енергетска информативна агенција је објавила да се очекује да ће производња у просјеку да буде 11,76 милиона барела дневно, док су претходна очекивања износила 12,99 милиона барела. Иста агенција је за 2021. годину смањила очекивање обима производње за 1,6 милиона барела дневно на укупних 11 милиона барела. Financial Times је објавио вијест да је Русија одбацила сугестије да би пад обима производње нафте из шкриљца у САД могао да се рачуна као смањење учешћа земље у глобалном смањењу обима понуде. На затварању тржишта у четвртак цијена једног барела сирове нафте је износила 27,26 USD (20,81 EUR). Њујоршка берза нафте у петак је била затворена због празника.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.620,81 USD (1.500,61 EUR). Током протекле седмице цијена злата је имала растући тренд. Почетком седмице цијена је повећана под утицајем снажније тражње институционалних инвеститора за златом и због забринутости везано за економске ефекте ширења вируса Covid-19. Вриједност злата које је ускладиштено у трезорима у Њујорку, а која је регистрована од стране CME берзе, је повећана на близу 2 милиона унци, те аналитичари сматрају да је то довољно за поравнање седмичних уговора. У наредним данима цијена се није значајно мијењала, јер инвеститори нису могли да процијене прилично мјешовите поруке о стимулативним мјерама у САД и Европи. Очекивало се да ће законодавци у САД да предложе 500 милијарди USD стимулативни пакет у овој седмици, што је дупло више него што је тражила администрација председника Трампа. С друге стране, министри финансија у ЕУ нису успјели да се договоре о стратегији избегавања негативних економских ефеката пандемије, што је утицало на пад повјерења према ЕУ и јачање тражње за USD. Крајем седмице цијена злата је забиљежила снажнији раст након што су објављени лоши подаци са тржишта рада у САД. Подаци су потврдили да је економија САД рапидно изгубила додатних седам милиона послова током треће седмице огромних губитака. Поред тога, Фед је објавио додатни програм помоћи у вриједности од 2,3 билиона USD, у којем се обавезао и на подршку ризичнијим сегментима финансијског тржишта, што је дало подршку цијени овог племенитог метала. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.696,65 USD (1.551,29 EUR). Цијена злата је на седмичном нивоу забиљежила раст за 4,68%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

